

**SVJETSKI I EU TRENDVI U PERADARSKOJ PROIZVODNJI
U RAZDOBLJU OD 2012. DO 2020. GODINE****Branko Bobetić****Sažetak**

Prema najnovijim svjetskim procjenama i statističkim podacima u posljednje dvije godine u svijetu zbog povećanih troškova proizvodnje i većih cijena svinjskog i goveđeg mesa zabilježen je pad potrošnje goveđeg mesa za 1,6% te svinjskog mesa za 0,6%. Istodobno je povećana potrošnja pilećeg i purećeg mesa za oko 5% te u strukturi potrošnje pileće i pureće meso u odnosu na goveđe i svinjsko meso bilježi udio od 35%. Najnovije projekcije ukupne svjetske proizvodnje mesa peradi prema AVEC-u (Association of Poultry Processors and Poultry Trade in the EU Countries) do 2020. godine predviđaju rast od 20% ili prosječno godišnji rast nešto manji od 3%.

Istodobno u zemljama Europske unije (EU) predviđa se rast proizvodnje mesa peradi u istom razdoblju za 2% na ukupno 12.824.000 tona. Također se predviđa stagnacija uvoza mesa peradi za 2% na ukupno 826.000 tona te smanjenje izvoza za 3% na ukupno 1.322.000 tona pa predviđanja rezultiraju ukupnim povećanjem potrošnje mesa peradi za 8% ili 12.709.000 tona.

Također do 2020. godine i dalje se lagano u 27 zemalja EU planira povećanje potrošnje mesa peradi *per capita* na 24,02 kg, lagani pad potrošnje svinjskog mesa od 1% na 40,74 kg te rast potrošnje goveđeg mesa za 3% na 15,78 kg izraženo u CWE (Carcass Weight Equivalent).

Ključne riječi: meso peradi, jaja, potrošnja, predviđanja proizvodnje.

Stanje peradarske proizvodnje u RH 2011.-2012. godine

Sektor proizvodnje pilećeg i purećeg mesa

U zadnje dvije godine u reproduktivnom dijelu proizvodnje prosječno je godišnje uzgojeno oko 310.000 komada roditelja TL u starosti 23 tjedna. Ukupna proizvodnja rasplodnih brojlerskih jaja procjenjuje se godišnje na oko 45.000.000 komada. Istodobno je ostvaren prosječni godišnji uvoz rasplodnih brojlerskih jaja od oko 20.000.000 komada te prosječni godišnji izvoz od oko 2.000.000 komada.

Na osnovi podataka o inkubiranju rasplodnih brojlerskih jaja procjenjuje se prosječna godišnja proizvodnja od oko 50.000.000 jednodnevnih pilića za tov.

U klaonicama pilića u RH ostvarena je ukupna proizvodnja pilećeg mesa od oko 50.000 tona, a ukupna nacionalna proizvodnja pilećeg mesa na bazi ukupne bilance rasplodnih jaja procjenjuje se na oko 62.000 tona. Prosječni godišnji uvoz pilećeg mesa u zadnje dvije godine iznosio je oko 13.000 tona te izvoz oko 4.000 tona, što rezultira bilancom ukupne potrošnje i prerade pilećeg mesa na godišnjoj razini od oko 70.000 tona ili oko 15 kg pilećeg mesa *per capita* izraženo kao CWE.

Prosječni godišnji uvoz proizvoda od pilećeg mesa iznosi oko 5.640 tona, a prosječni izvoz 7.480 tona.

Na osnovi bilance inkubiranja rasplodnih purećih jaja u zadnje dvije godine ostvarena je proizvodnja 1/d purića u registriranim purećim valionicama u količini od 1.465.000 komada. U klaonicama za klanje pura prosječno je godišnje zaklano oko 1.165.000 pura, što daje oko 13.700 tona proizvodnje purećeg mesa.

Branko Bobetić, dr.vet.med., Gospodarsko interesno udruženje "Croatiastocar", Ivana Šibla 9, 10000 Zagreb, Hrvatska; Tel: +385(0)1 6604990; Fax: +385(0)1 6604998; E-mail: info@croatiastocar.hr.

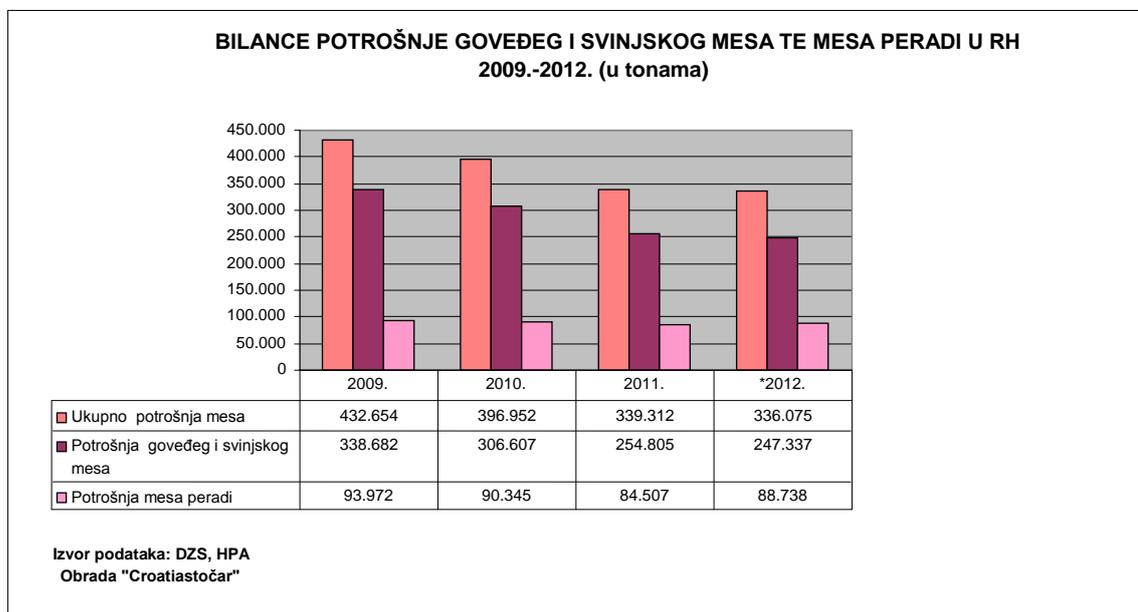
Prosječni uvoz purećeg mesa od 1.615 tona te izvoz od 873 tone daje bilancu prosječne godišnje potrošnje i prerade purećeg mesa od 14.442 tone ili oko 3 kg purećeg mesa *per capita* CWE.

Sveukupna potrošnja i prerada mesa peradi prema procjeni DZS (Državni zavod za statistiku) iznosila je u 2012. godini nešto više od 88.000 tona ili 19,50 kg.

U 2012. godini realiziran je najveći izvoz mesa peradi i proizvoda od mesa peradi ukupne vrijednosti od oko 50.000.000 \$. U strukturi uvoza mesa peradi najveći udio imaju kategorije mesa peradi za preradu.

Ostvaren je ukupni izvoz proizvoda od mesa peradi u vrijednosti od oko 37.000.000 \$ te je izvoz mesnih proizvoda 3 puta veći nego uvoz.

Prema metodologiji ekonomskog izračuna u poljoprivredi udio vrijednosti peradarske proizvodnje u RH u ukupnoj vrijednosti stočarske proizvodnje iznosi 17% kao i u 27 zemalja EU.

Sektor proizvodnje konzumnih jaja

Podaci DZS pokazuju pad broja nesilica u zadnje dvije godine u odnosu na prethodne dvije godine za prosječno 8% godišnje.

Od ukupno 4.200.000 nesilica u 2012. godini blizu 50% smješteno je kod 149 registriranih farmi za proizvodnju konzumnih jaja, a ostatak se nalazi kod samoopskrbnih gospodarstava.

Ukupna proizvodnja konzumnih jaja u RH u zadnje dvije godine procjenjuje se na oko 700.000.000 komada, od čega se kod registriranih proizvođača konzumnih jaja proizvede godišnje nešto ispod 550.000.000 komada. Procjenjuje se da je od ukupnog broja nesilica kod robnih proizvođača oko 2.000.000 komada.

Udio uvoza konzumnih jaja u ukupnoj proizvodnji u 2012. godini iznosio je 1,5% ukupne proizvodnje jaja, pa je i samodostatnost u ovom sektoru kontinuirano na razini od oko 99%.

Potrošnja konzumnih jaja *per capita* u RH procjenjuje se na oko 160 komada i značajno zaostaje u odnosu na potrošnju u EU koja iznosi oko 225 komada.

Procjena trendova peradarske proizvodnje i tržišta u RH od 2012. do 2020. godine

U posljednje četiri godine u RH bilježi se kontinuirani pad ukupne nacionalne proizvodnje crvenih mesa te rast uvoza, pad izvoza te pad potrošnje. Slična je situacija i kod pilećeg i purećeg mesa, s time da je pad ukupne potrošnje i prerade mesa peradi znatno manji nego kod ostalih vrsta mesa. Samodostatnost u ukupnoj proizvodnji peradskog mesa u RH u 2012. godini, ne računajući bilance uvoza i izvoza proizvoda od mesa peradi, iznosi 85%. S obzirom na manju potrošnju mesa peradi u RH *per capita* u odnosu na prosjek u 27 zemalja EU realno je očekivati daljnje trendove kako u povećanju potrošnje tako i u povećanju proizvodnje svih vrsta mesa peradi.

Analizirajući kretanje proizvodnje u zemljama EU od 2004. do 2011. godine evidentan je rast proizvodnje mesa peradi u 15 zemalja EU za 8%, a u 10 zemalja EU za 18%. Neke od novopridošlih članica zabilježile su rast proizvodnje od 8% do gotovo 80%, dok su druge zabilježile pad proizvodnje i do 20%.

U uvjetima rastućeg globalnog tržišta mesa peradi u svijetu realno je očekivati u idućem sedmogodišnjem razdoblju u RH povećanje proizvodnje mesa peradi u rasponu od 20% do 30%, ovisno o vrsti mesa te kretanju potrošnje, uvoza i izvoza mesa peradi i mesnih proizvoda.

U sektoru proizvodnje konzumnih jaja s obzirom na razinu sadašnje potrošnje te kontinuirani pad samoopskrbne proizvodnje jaja u domaćinstvima za očekivati je moguće povećanje proizvodnje, potrošnje i prerade konzumnih jaja kod robnih proizvođača za preko 40% do 2020. godine.

Izazovi peradarske industrije

Ukupna nastojanja peradarstva RH u smislu trendova povećanja proizvodnje i potrošnje kako mesa peradi tako i konzumnih jaja pretpostavljaju i čitav niz izazova od kojih će ovisiti realizacija zacrtanih programa kao što su:

- Implementacija održivosti peradarske proizvodnje u skladu s praksom višestruke sukladnosti te zaštite okoliša i načela dobrobiti peradi u uzgoju, transportu i klaonicama;
- Implementacija biosigurnosnih mjera i uvjeta mora osigurati proizvodnju zdravih, kvalitetnih i nutritivno visoko vrijednih proizvoda peradarske industrije. Pretpostavka realizacije ovih ciljeva jeste trajna i inovativna profilaksa i preventiva u svim fazama primarne proizvodnje;
- Visoka razina sposobnosti i učinkovitosti korištenja fondova EU kako u segmentu realizacije budućih investicija u više od 50% postojećih kapaciteta radi dostizanja proizvodnih EU i svjetskih standarda te investicija u nove proizvodne kapacitete radi povećanja proizvodnje;
- Uspješnost u realizaciji zacrtanih planova u najvećoj mjeri ovisit će i o tržišnoj te proizvodnoj konkurentnosti finalnih proizvoda, kako na domaćem tako i na ino tržištima u uvjetima potpune liberalizacije tržišta. Zsigurno će trebati osmisliti i novi sustav brendiranja proizvoda s osobitim naglaskom na biosigurnosne mjere, svježinu domaćih proizvoda te zdravstvenu sigurnost kroz sveobuhvatni monitoring.
- Tržišna i proizvodna globalizacija pretpostavlja i trajno restrukturiranje cjelokupnog sektora kako u proizvodnom tako i u tržišnom smislu.

- Trajna izobrazba svih kadrova izravno ili neizravno uključenih u proizvodnom procesu, kao i sinergija prakse i istraživačke znanosti primjenom u proizvodnoj praksi trebale bi rezultirati daljnjim proizvodnim i ekonomskim razvojem ukupne peradarske proizvodnje u RH.

LITERATURA

1. Association of Poultry Processors and Poultry Trade in the EU Countries (AVEC), 2012.
2. Držvni zavod za statistiku (2013): statistički ljetopis
3. Eurostat/ FAOStat (2012): Statistics database, Economic account for agriculture
4. HPA (2013) – godišnje izvješće, Ovčarstvo, Kozarstvo i male životinje

Summary

According to the latest global estimates and statistics in the last two years in the world due to higher production costs and higher prices of pork and beef decreased consumption of beef by 1.6 % and pork by 0.6 %. At the same time the consumption of chicken and turkey meat for about 5 % was increased, and in the structure of consumption of chicken and turkey meat compared to beef and pork captures a share of 35 %. The latest projections of the total world production of poultry meat by AVEC (Association of Poultry Processors and Poultry Trade in the EU Countries) by the year 2020 predict an increase of 20 % or an average annual growth of 3 %.

At the same time the European Union (EU) is projected to expand production of poultry meat in the same period by 2 % to a total of 12,824,000 tons. It also predicts stagnation of imports of poultry meat for 2 % to total 826,000 tones and exports decrease by 3% to a total of 1.322 million tons and predictions result in an overall increase of the consumption of poultry meat for 8 % or 12.709 million tons.

In addition, by the year 2020 and above, the 27 countries of the EU is planning to increase the consumption of poultry meat per capita at 24.02 kg, a slight decrease in consumption of pork from 1 % to 40.74 kg and beef consumption growth of 3% to 15.78 kg expressed as CWE (Carcass Weight Equivalent)..

Key words: poultry meat, eggs, consumption, production forecasts.

Primljeno: 23.12.2013.